

Mongui Maduro verzamelde judaica en Antilliana. Zijn dochter Ena bracht de collectie onder in een prestigieuze bibliotheek. Deze maand opende ze een gloednieuw onderkomen op Curaçao.

Onderkomen voor Antilliaanse historie

Jeannette van Ditzhuijzen

Alle ingrediënten waren aanwezig om van de Curaçaose Ena Dankmeijer-Maduro een verwend nest te maken. Ze werd in 1920 op Curaçao geboren in een zeer welgestelde familie en was enig kind. Met haar ouders woonde ze in een kast van een huis op het chique Scharloo, ze had een eigen kind-meisje - een yaya - en werd in een auto met chauffeur gebracht als er eens een feest te vieren viel.

Toch is Dankmeijer geen verwend kind geworden. Als ze haar zin krijgt, is het omdat ze de juiste argumenten aandraagt. Daarnaast heeft ze een bewonderenswaardig doorzettingsvermogen. Ze is ook niet te beroerd om de handen uit de mouwen te steken. In de oorlog meldde ze zich als eerste vrouwelijke vrijwilliger bij de Algemeen Militair Commandant op Fort Amsterdam, waar ze codeofficier werd.

De afgelopen decennia ging Dankmeijers tomeloze energie naar de S.A.L. (Mongui) Maduro Bibliotheek, die ze in 1974 officieel oprichtte ter nagedachtenis aan haar overleden vader. Vader Mongui verzamelde vanaf zijn vroege jeugd alle lectuur over de Antilliaanse eilanden en het Jodendom. Dankmeijer erkende het belang van deze collectie, daarbij aangemoedigd door de toenmalige directrice van de Openbare Bibliotheek van Curaçao, Daphne Labega.

Omdat het echtpaar Dankmeijer in die tijd net was verhuisd uit landhuis Rooi Catootje, besloot ze dat de honderden boeken en documenten van haar vader daar ondergebracht zouden worden. Via de notaris zette ze vervolgens een substantieel deel van haar erfenis in voor de stichting Mongui Maduro, want de bibliotheek moest wel groeien.

Onlangs werd ze negentig jaar en op 7 april, de geboortedag van haar vader, opende zij hoogstpersoonlijk de hypermoderne bibliotheek, die zij en het bestuur van de bibliotheek naast Rooi Catootje hebben laten optrekken. Want Dankmeijer mag dan negentig jaar oud zijn, ze is jong van geest en houdt van moderne architectuur.

De bibliotheek herbergt niet alleen boeken, maar ook archiefstukken, zoals honderden documentatiemappen over zeer verschillende onderwerpen. Daarmee was vader Mongui al op zijn veertiende begonnen. Elke zondag knipte hij interessante artikelen uit de kranten die hij netjes in mappen opborg. Nu nog worden in de bibliotheek dagelijks de Curaçaose kranten uitgeplozen op relevante onderwerpen.

Landhuis Rooi Catootje, waar de boekencollectie van Mongui Maduro werd bewaard. FOTO'S HENRY VAN DER KWAST

In Rooi Catootje stonden de boeken in antieke kasten.

Ena Dankmeijer-Maduro

Net als in de film Driving Miss Daisy ging het raam open

Bepaald bijzonder aan dit particuliere archief is de collectie menu's, uitnodigingen en programma's van theater- en muziekvoorstellingen. De verzameling gaat terug tot de 19de eeuw en bij het bestuderen krijgt de lezer een uitstekend beeld van de Curaçaose society in vroeger dagen. Op de menu's zie je wat men serveerde, de programma's geven een idee van het geboden vertier, ter-

wijl de uitnodigingen beelden oproepen van galafeesten met ruisende baljurken. Dergelijke archiefstukken kom je in andere archieven niet of nauwelijks tegen.

Voor de uitbreiding van de collectie ging Dankmeijer voortvarend te werk. Elke vakantie in het buitenland werd benut voor bezoeken aan bibliotheken en antiquariaten. Omdat ze niet van half werk houdt en een professionele bibliotheek wens- te, liet ze het personeel cursussen volgen. Zelf verdiepte ze zich ook in de materie. Ze leerde hoe je boeken en documenten moet bewaren en legde contacten met andere verzamelaars van Antilliaanse literatuur, zoals het KITLV in Leiden en de Open-

bare Bibliotheek van Den Haag.

Als het begrip niet zo'n onaangename bijklank had, zou je Dankmeijer haast een controlfreak noemen. Want ze zit overal bovenop. Ook tijdens de bouw van de nieuwe bibliotheek. Tot verbazing van de architecten las de bijna negentigjarige het hele bestek en had ze er ook nog relevante vragen over.

Dat gold eveneens voor de notulen van de bouwvergaderingen. Volgens de architecten kijken veel opdrachtgevers hooguit naar de paragrafen over financiën en planning. Maar Dankmeijer wilde van alles op de hoogte blijven en dus werden alle materialen aan haar voorgelegd en met haar besproken.

Tijdens de bouw kwam ze ook regelmatig kijken in haar auto met chauffeur. Net zoals in de film Driving Miss Daisy ging het raampje achterin open en vroeg ze de uitvoerder geïnteresseerd naar de laatste stand van zaken.

Met de opening van het nieuwe pand gaat de Maduro Bibliotheek een nieuw tijdperk in. Voor de onderzoekers behoren de dagen van zwerterig werken in het historische landhuis tot het verleden. Het nieuwe gebouw is namelijk aangenaam luchtgekoeld, zodat boeken en archiefmateriaal beter behouden blijven. Maar er zal zeker ook heimwee zijn naar de antieke meubelen van het landhuis, dat als een museum is ingericht (zie kader). De boeken stonden in fraaie oude kasten en als onderzoeker werkte je aan dezelfde tafel waar in 1954 Nederlandse, Surinaamse en Antilliaanse politici de voorbereidende gesprekken hielden voor de Ronde Tafel Conferentie, die tot het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden leidde.

Maar over heimwee zul je Dankmeijer niet horen. Het tekent haar dat ze niet krampachtig heeft vastgehouden aan de charme van het oude landhuis. Ze weet gewoon dat de toekomst van haar vaders collectie gebaat is bij een pand waar de krantenknipsels niet langer onder je handen uiteenvallen. En zo heeft Curaçao vanaf volgende week een uniek gebouw met een collectie waarop menig bibliothecaris in het Koninkrijk jaloers is.

De boeken verhuizen naar een nieuw pand, maar het bij toeristen te weinig bekende landhuis Rooi Catootje blijft een museum. Het ligt in de wijk Mahai en is – net als de bibliotheek – dagelijks tussen 9 en 12 uur vrij toegankelijk. Zie: www.madurolibrary.org

Madurodam

De Maduro's zijn een aanzienlijke, Joodse familie op Curaçao. In Nederland zijn ze bekend van Madurodam, genoemd naar Dankmeijers achterneef George Maduro. Tijdens de Tweede Wereldoorlog sloot hij zich aan bij het studentenverzet, maar hij viel door verraad in handen van de Duitsers. Vlak voor de bevrijding bezweek hij in concentratiekamp Dachau aan vlektyfus. Te zijner nagedachtenis hebben zijn ouders Madurodam opgericht. Een deel van de opbrengst gaat altijd naar een goed doel.